

UCHWAŁA NR XVI/166/2019
RADY MIEJSKIEJ W WOLSZTYNIE

Z DNIA 30 GRUDNIA 2019 ROKU

**w sprawie przyjęcia GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2020-2023**

Na podstawie art. 6 ust. 1, ust. 2, pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019r., poz. 506 z późn. zm.) i ustala się, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wolsztyna.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Jarosław Adamczyk
Jarosław Adamczyk

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2023

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Charakterystyka zjawiska przemocy	3
1. Definicja przemocy w rodzinie.....	3
2. Formy przemocy	4
3. Cykle przemocy	4
4. Skutki doświadczania przemocy	5
III. Podstawy prawne Programu	6
IV. Diagnoza przemocy – dane ogólnopolskie.....	7
V. Diagnoza przemocy w gminie Wolsztyn.....	8
1. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej	8
2. Działalność Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	9
3. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego	10
4. Działalność podejmowana przez Komendę Powiatową Policji	11
5. Problemy przemocy w świetle badań społecznych – osoby pełnoletnie	13
6. Problemy przemocy w świetle badań społecznych – dzieci i młodzież	13
VI. Cele Programu	14
VII. Szczegółowy wykaz zadań realizowanych w ramach Programu	15
VIII. Adresaci Programu	17
IX. Realizatorzy Programu	17
X. Źródła i zasady finansowania Programu	17
XI. Monitoring Programu	18

I. Wprowadzenie

Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy do zadań własnych gminy. Obszar działań gminnych określony jest w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z dnia 2019r., poz. 1390). Ustawa ta nakłada na jednostkę samorządu terytorialnego szczegółowe zadania, ukierunkowane na rozwój systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz współpracę interdyscyplinarną.

Realizacja powyższych działań prowadzona jest na podstawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, uchwalonego przez radę gminy.

Program charakteryzuje się wielopłaszczyznowym podejściem do kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a kierunki działań w nim określone stanowią rozwinięcie i kontynuację działań podejmowanych w latach poprzednich.

Zadania i sposoby ich realizacji określone w Programie są dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia określonych form pracy w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

II. Charakterystyka zjawiska przemocy

1. Definicja przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz.1390) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc w rodzinie rozpoznaje się kiedy zostaną spełnione 4 podstawowe kryteria:

- a) jest intencjonalna – działania osoby stosującej przemoc są zamierzone i celowe, ukierunkowane na kontrolowanie i podporządkowanie drugiego człowieka,
- b) cechuje ją nierównowaga sił – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doświadczająca przemocy jest słabsza, a osoba stosująca przemoc silniejsza,
- c) narusza prawa i dobra osobiste – osoba stosująca przemoc wykorzystuje swoją przewagę, narusza prawa i godność drugiego człowieka,
- d) powoduje cierpienie i ból – osoby dotknięte przemocą w rodzinie doznają bardzo bolesnych szkód psychicznych i fizycznych.

2. Formy przemocy

W literaturze spotkać można różne klasyfikacje przemocy. Najczęściej wyróżnia się przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną oraz zaniedbanie.

- a) Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;
- b) Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyżenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.
- c) Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu, np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.;
- d) Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.
- e) Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki itp.

3. Cykle przemocy

Przemoc w rodzinie nie jest czynem jednorazowym, często ma długą, nawet kilkunastoletnią historię i zwykle powtarza się według określonych, nietrudnych do zaobserwowania prawidłowości. W cyklu przemocy wobec bliskich można zaobserwować trzy następujące po sobie fazy:

- a) Faza narastającego napięcia – charakteryzuje się narastającą liczbą sytuacji konfliktowych, nieporozumień, wyraźnie czuć jakieś napięcie w relacji. Sprawca jest drażliwy, spięty w złym

humorze. Ofiara stara się łagodzić te konflikty, schodzi z drogi, przeprasza za swoje zachowanie. Stara się wychodzić naprzeciw jego potrzebom i czytać w jego myślach.

b) Faza ostrej przemocy – gwałtowny atak przemocy ze strony sprawcy. Sprawca wybucha, często, pretekstem do agresywnego zachowania jest jakiś drobiazg. To właśnie w fazie ostrej przemocy ofiara często podejmuje próby ratowania się, np. wzywając policję, zgłaszając fakt przemocy pracownikowi socjalnemu.

c) Faza miodowego miesiąca – sprawca po agresywnym akcie przemocy może czuć, że przesadził, wyraża swoją skruchę, okazuje żal, obiecuje że już więcej nie skrzywdzi ofiary lub po prostu zachowuje się tak jak gdyby przemoc nigdy nie miała miejsca. Faza ta jest przemijająca i bez specjalistycznej pomocy kończy się nawrotem przemocy, spowodowanym ponownym wzrostem napięcia u sprawcy.

Faza „miodowego miesiąca” zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie za sobą ta faza jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu jest gwałtowniejsza i za każdym razem narasta. Jeśli już raz doszło do użycia przemocy, będzie ona się powtarzać dopóki nie zostanie przerwana, najczęściej przez interwencję z zewnątrz.

4. Skutki doświadczania przemocy

Oprócz bezpośrednich konsekwencji zdrowotnych, przemoc może wywoływać również skutki w postaci problemów psychicznych i ponosić za sobą koszty ekonomiczne i społeczne. Osoby, które przez dłuższy czas doświadczają przemocy fizycznej lub psychicznej charakteryzują się:

- niską samoocena,
- wyuczeniem biernych mechanizmów radzenia sobie z przemocą,
- wysoką zależnością emocjonalną od swoich partnerów,
- podwyższonym niepokojem i depresją,
- izolacją społeczną,
- mają poczucie winy za to, co dzieje się w ich związku,
- są podporządkowane sprawcy,
- odczuwają w stosunku do niego ambiwalentne poczucie lojalności,
- często nadużywają alkoholu, środków przeciwbólowych, leków, a nawet narkotyków,
- zapadają na choroby związane z przebywaniem w długotrwałym stresie.

Kobiety żyjące w związku przemocowym mają obniżone poczucie własnej wartości, a ich zdolność do uczestniczenia w życiu społecznym jest znacząco obniżona. Cierpią one bardzo często na różnego rodzaju zaburzenia emocjonalne, takie jak: częste popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji.

Negatywnych skutków przemocy w rodzinie doświadczają także dzieci, które niejednokrotnie są świadkami przemocy małżeńskiej. Istnieje ryzyko wystąpienia u nich problemów emocjonalnych i związanych z zachowaniem, takich jak:

- odczuwanie niepokoju,
- depresja,
- samouszkodzenia,
- osłabienie koncentracji objawiające się, np. osiągnięciem niskich wyników w szkole,
- pogorszenie samopoczucia,
- nieposłuszeństwo,
- agresja wobec otoczenia,
- występowanie koszmarów sennych,
- moczenia nocne,
- pojawienie się dolegliwości fizycznych, będących skutkiem stresu psychologicznego.

U dzieci będących świadkami przemocy domowej zwiększa się ryzyko pojawienia się w przyszłości problemów związanych ze zdrowiem psychicznym. Istnieje zwiększone prawdopodobieństwo, że takie dzieci w przyszłości będą częściej sięgały po alkohol i stosowały przemoc wobec swoich partnerów.

Resumując skutki przemocy w rodzinie to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka dlatego przemoc, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problemem przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych systemowych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie.

III. Podstawy prawne Programu

Zadania *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie* na lata 2020 – 2023 realizowane będą w oparciu o podstawowe akty prawne normujące przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, tj.:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity.: Dz. U. z 2015r., poz. 1390),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2019r., poz. 1507 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2244),

4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jednolity: Dz. U. z 2017r., poz. 998 ze zm.),
5. Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jednolity Dz. U. z 2019r., poz. 161 ze zm.)
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011r., Nr 209, poz. 1245).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020 – 2023 jest spójny z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020, z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 oraz z Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Wolsztyn na lata 2016-2025.

IV. Diagnoza przemocy - dane ogólnopolskie

Przemoc to najczęściej spotykana forma agresji interpersonalnej. Wciąż jednak jest to zjawisko trudne do oszacowania. Należy zaznaczyć, że przemoc jest złożonym problemem, o którym niełatwo się rozmawia. Często jest traktowana jako sprawa wstydliva, drażliwa, skrywana w czterech ścianach, a osoby jej doznające, najczęściej ukrywają fakt wykorzystywania przed otoczeniem i rzadko decydują się na fachową pomoc instytucji zajmujących się tym problemem. Ponadto, złożoność i stopień skomplikowania formalnych i emocjonalnych relacji rodzinnych sprawia, że instytucje nie są często w stanie wniknąć w dotkniętą problemem rodzinę i skutecznie interweniować w przypadku kryzysu.

Należy podkreślić, że przemoc nie jest rozwiązaniem konfliktów rodzinnych i jej długotrwałe skutki przyczyniają się do rozbicia rodziny. Dlatego tak ważne jest, by osoba doświadczająca przemocy jak najszybciej uzyskała dostęp do profesjonalnego wsparcia.

Z danych Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska linia” (Raport podsumowujący działalność 2018 roku) wynika, że osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie są głównie kobiety. Najczęściej występującą formą przemocy jest przemoc psychiczna, przy czym podejmowane interwencje dotyczyły zazwyczaj więcej niż jednego rodzaju przemocy: przemocy psychicznej najczęściej towarzyszyła fizyczna, ekonomiczna lub zaniedbanie. Osobą krzywdzącą w ponad 50% zgłaszanych przypadków był partner.

Według danych Komendy Głównej Policji, w 2018 roku nastąpił spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie. Odnotowano 159297 sytuacji dotyczących poszczególnych rodzajów przemocy, co w odniesieniu do 2017 roku dało spadek o 6 473 przypadki. Natomiast w stosunku do 2016 roku nastąpił spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie o 2 170 sytuacji.

Wskazać również należy, że w obszarze poszczególnych rodzajów przemocy, dominuje przemoc psychiczna. W 2018 roku odnotowano 75 555 przypadków stosowania przemocy psychicznej i liczba ta spadła w stosunku do lat ubiegłych.

Na drugim miejscu pozostaje przemoc fizyczna. W 2018 roku odnotowano 57 580 przypadków, co w stosunku do roku 2017 stanowi spadek o 2395 przypadków.

Analiza przedstawionych danych statystycznych pozwala stwierdzić, że w 2018 roku największą grupę osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie stanowiły kobiety (73,82%) ogółu ofiar przemocy. W dalszej kolejności pozostają osoby małoletnie (14,07%) oraz mężczyźni (12,11% ogółu).

Jeśli chodzi o osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, dominującą grupę stanowią mężczyźni (91,38%). Kolejną w tym zakresie grupą są kobiety (8,21%), natomiast nieletni stanowią 0,41% ogólnej liczby osób.

Znaczny wpływ na występowanie przemocy w rodzinach ma spożywanie alkoholu. Z analizy danych statystycznych gromadzonych przez Policję, wynika, że większość osób stosujących przemoc w rodzinie, działała będąc pod wpływem alkoholu. Stanowią one 58.63% ogólnej liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc wobec bliskich.

V. Diagnoza przemocy w gminie Wolsztyn

Podstawowym celem diagnozy jest dostarczenie wiarygodnych informacji niezbędnych do zaplanowania i realizacji *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie*. Diagnoza ma charakter dynamiczny i wymaga stałej aktualizacji. Służy temu monitoring problemu przemocy w rodzinie, dostarczający nie tylko danych do ciągłej aktualizacji, ale również danych do ewaluacji podejmowanych działań.

Monitoring problemu przemocy dla potrzeb opracowania i ewaluacji Programu odbywa się między innymi poprzez wywiad środowiskowy oraz poprzez zbieranie i analizę danych statystycznych otrzymanych od podmiotów współpracujących przy jego realizacji.

1. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej

Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy i wsparcia rodzinom zmagającym się z przemocą domową i uzależnieniami. Dane Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych potwierdzają zależność częstego współwystępowania przemocy i uzależnień. Ustalono, że do przemocy najczęściej dochodzi pod wpływem alkoholu. Pracownicy socjalni mają szczególne uprawnienia ustawowe dotyczące interwencji i rozwiązywania spraw wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie. Pracownicy socjalni w swych działaniach wspierani są przez asystentów rodziny zatrudnionych przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

Tabela 1. Rodziny korzystające z pomocy OPS (2015-2017)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin korzystająca z pomocy materialnej OPS	925	728	346	429
Liczba rodzin korzystająca z pomocy materialnej OPS, które zostały objęte tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu, przez co najmniej jednego z członków rodziny	41	30	16	18
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej OPS, które zostały objęte tą pomocą z powodu przemocy w rodzinie	4	3	1	1

Na podstawie danych zamieszczonych w tabeli nr 1 wnioskujemy, iż przemoc w większości dotyczy rodzin, które nie korzystają z pomocy materialnej i wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej.

2. Działalność Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

Przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Wolsztynie funkcjonuje Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Celem funkcjonowania Punktu jest szeroko rozumiane poradnictwo ogólne, w tym poradnictwo indywidualne w celu wyeliminowania przemocy oraz zapobieganie jej długotrwałym skutkom na płaszczyźnie psychologicznej, materialnej i społecznej.

Ponadto istotnym celem działalności punktu informacyjnego jest podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Działalność Punktu adresowana jest przede wszystkim do:

- osób doświadczających przemocy domowej,
- osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,
- osób przeżywających trudności emocjonalne,
- osób z problemami rodzinnymi.

Tabela 2. Liczba rodzin korzystająca z Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (2015-2018)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
Liczba osób korzystająca z pomocy punktu:	72	116	74	111
- w tym osoby wobec których stosowano przemoc	22	43	48	65

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców gminy w punkcie udzielane są konsultacje psychologiczne polegające na udzieleniu pomocy osobom doznającym przemocy i członkom ich rodzin poprzez nawiązanie kontaktu i udzielenie wsparcia oraz motywowanie.

Tabela 3. Liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej dostępnej w Punkcie Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (2015-2018)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	
Liczba osób korzystająca z pomocy psychologicznej	Ofiary przemocy w rodzinie	67	60	58	49
	Sprawcy przemocy w rodzinie	5	13	16	16
	Ogółem	72	73	74	65

Z powyższych danych wynika, iż zasadne jest dalsze funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ponieważ nadal zgłasza się wiele osób wymagających kompleksowej i długofalowej pomocy socjalnej, psychologicznej i terapeutycznej.

3. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powołany jest zarządzeniem Burmistrza Wolsztyna. W jego skład wchodzi 16 osób reprezentujących różne grupy zawodowe wymienione w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Celem działania Zespołu jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy.

Działania pomocowe w rodzinie podejmowane są w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, mającej na celu podjęcie działań interwencyjnych zapewniających bezpieczeństwo osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Tabela 4. Liczba „Niebieskich Kart” przekazana przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnemu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (2015-2018)

Wyszczególnienie		2015	2016	2017	2018
Liczba „Niebieskich Kart” przekazana przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnemu	Założona przez funkcjonariusza policji	19	36	19	24
	Założona przez pracownika socjalnego	2	1	5	5
	Założona przez przedstawiciela służby zdrowia	-	-	-	1
	Założona przez przedstawiciela oświaty	1	2	-	-
	Założona przez członka GKRPA	-	-	-	-
	Ogółem	22	39	24	30

W roku 2018 na terenie gminy Wolsztyn wszczęto łącznie 30 procedur Niebieskiej Karty. Zwiększona liczba wszczętych procedur świadczy o tym, że problem przemocy w rodzinie wzrasta i osoby pokrzywdzone decydują się na podjęcie działań zmierzających do jej zakończenia. Mają na to wpływ kampanie społeczne, akcje medialne, informacje prasowe i telewizyjne potępiające stosowanie przemocy ale też uświadamiające, że na przemoc w rodzinie nie należy się godzić. Ponadto należy mieć świadomość, że większa liczba wszczętych procedur może wskazywać na nadmierne wykorzystanie procedury przez osoby zgłaszające, że są osobami dotkniętymi przemocą jako narzędzi np. w sprawach rozwodowych.

Należy przy tym zauważyć, iż procedura „Niebieskiej Karty” w większości przypadków uruchomiana jest przez policję, najczęściej w wyniku podejmowanych interwencji domowych, co oznacza, iż dotyczy ona najczęściej przypadków drastycznych, które wymagają interwencji służb porządkowych.

4. Działalność podejmowana przez Komendę Powiatową Policji

Do podstawowych zadań policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi.

W ramach procedury funkcjonariusz policji:

1. udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie niezbędnej pomocy, w tym organizuje niezwłocznie dostęp do pierwszej pomocy medycznej,
2. przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym bądź

przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie,

3. przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa.
4. podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzając stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.

Dane szczegółowe na temat przemocy domowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Liczba zdarzeń związana z przemocą domową (2015-2018)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
Liczba ofiar przemocy w rodzinie w tym:	115	39	70	54
- kobiety	58	29	36	37
- mężczyźni	12	4	11	7
- małoletni / nieletni	45	6	23	10
Liczba sprawców przemocy domowej w tym:	57	33	38	43
- kobiety	1	3	4	5
- mężczyźni	56	29	34	38
- małoletni / nieletni	0	1	-	-
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu w tym:	39	28	22	29
- kobiety	0	2	1	1
- mężczyźni	39	26	21	28
- małoletni / nieletni	0	0	0	-

Z powyższych danych wynika, że ofiarami przemocy w rodzinie są przede wszystkim kobiety, których lęk, wstyd oraz niezaradność życiowa często powstrzymuje przed zerwaniem toksycznej relacji.

5. Problemy przemocy w świetle badań społecznych – osoby pełnoletnie

W 2016 roku na terenie gminy Wolsztyn przeprowadzono anonimowe badania ankietowe, w których wzięło udział 126 osób, w tym 39 kobiet i 87 mężczyzn. Wśród ankietowanych osób 3% posiadało wykształcenie podstawowe, 12% zawodowe, 27% średnie, 52% wykształcenie wyższe, natomiast 6% odmówiło odpowiedzi na pytanie.

Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- 43% ankietowanych zna osoby, które padły ofiarą przemocy fizycznej lub psychicznej,
- 56% respondentów potwierdza, że w swoim środowisku zna rodziny, w których występuje przemoc,
- 60% ankietowanych, wie jak się zachować w przypadku, gdy ktoś doznaje przemocy i jak takiej osobie pomóc,
- 85% ankietowanych stanowczo twierdzi, że nie ma żadnego usprawiedliwienia dla przemocy. Tylko 5 % wskazało, że są takie sytuację, natomiast 8% nie ma zdania na ten temat,
- wg. badanych najczęściej w rodzinie występuje przemoc psychiczna 60% następnie fizyczna 52%, przemoc ekonomiczna 6% oraz seksualna 1%,
- 12% ankietowanych uznało, że strach dziecka przed rodzicami ułatwia wychowanie, natomiast stanowczo większość aż 88% uważa, że nie przynosi on pozytywnych efektów wychowawczych,
- 64 % ankietowanych postrzega stosowanie kar fizycznych, jako złą metodę wychowawczą, a jako dobrą zaledwie 2%,
- 43% pytanych zadeklarowało również, że zna przypadki bicia dzieci przez ich rodziców/opiekunów.

6. Problemy przemocy w świetle badań społecznych – dzieci i młodzież

W 2016 roku przeprowadzono badania, których celem była analiza problemów społecznych, z jakimi borykają się młodzi ludzie. Do badania wybrano grupę dzieci i młodzieży, których opinie pozwoliły na wieloaspektowe potraktowanie badanej tematyki, analizę nasilenia oraz dynamiki wybranych problemów. Przeprowadzono trzy komplementarne badania na różnych poziomach edukacji. Ankietowani przed przystąpieniem do badania poinformowani zostali o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełnienia internetowych formularzy, tak by uniknąć ewentualnych braków danych.

Respondentom zadano kilka pytań sprawdzających ich świadomość m.in. z zakresu zjawiska przemocy szkolnej i domowej:

- 83% badanych zadeklarowano, że w szkole czuje się bezpiecznie,
- 90% respondentów wie jak pomóc osobie, która doznaje przemocy,
- 68% ankietowanych nie widzi okoliczności usprawiedliwiającej przemoc,

- największym zaufaniem dzieci cieszą się rodzice i do nich w przypadku agresji w szkole zwróciliby się 41% uczniów. Na drugim miejscu pojawiają się pedagodzy i nauczyciele 25% dzieci deklaruje, że do nich udałoby się po wsparcie. Niepokojący jest odsetek dzieci (13%), które w zetknięciu z zachowaniem agresywnym nie poinformują nikogo ze swojego otoczenia,

VI. Cele Programu

Cel główny

Celem głównym *Programu* jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz tworzenie warunków zapewniających rodzinie i jej członkom bezpieczeństwa, prawa do zachowania i poszanowania godności, dóbr osobistych oraz rozwój i funkcjonowanie w rodzinie wolnej od przemocy i agresji domowej.

Cel szczegółowy

Celem szczegółowym *Programu* jest:

1. Podejmowanie działań mających na celu przerwanie przemocy.
2. Zapewnienie kompleksowej pomocy i wsparcia rodzinom dotkniętym problemem przemocy w rodzinie.
3. Profilaktyka i edukacja społeczności lokalnej, dotycząca zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy i wsparcia.
4. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

VII. Szczegółowy wykaz zadań realizowanych w ramach Programu

L.p.	Cel szczegółowy	Działania	Rezultaty	Termin
1.	Podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin dotkniętych problemem przemocy	<p>Uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty”</p> <p>Powoływanie grup roboczych w celu udzielania rodzinie kompleksowej pomocy</p> <p>Występowanie do prokuratury z zawiadomieniem o popełnienie czynów określonych w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie</p>	Zapewnienie szybkiej i skutecznej pomocy rodzinom, w których występuje problem przemocy	2020-2023
2.	Zapewnienie kompleksowej pomocy i wsparcia rodzinom dotkniętym problemem przemocy w rodzinie	<p>Udzielanie osobom doświadczającym przemocy bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie poradnictwa psychologicznego, socjalnego, wsparcie w kryzysie.</p> <p>Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie</p>	<p>Poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych problemem przemocy</p> <p>Nabycie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów rodzinnych</p>	2020-2023

3.	<p>Profilaktyka i edukacja społeczności lokalnej, dotycząca zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy i wsparcia</p>	<p>Systematyczna edukacja środowiska lokalnego w zakresie przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania wsparcia</p> <p>Realizacja programów profilaktycznych w placówkach oświatowych z zakresu przeciwdziałania przemocy</p> <p>Promowanie zachowań prawidłowych i społecznie pożądaných wśród dzieci i młodzieży</p> <p>Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom odpowiedzialnym i społecznie akceptowanym.</p>	<p>Wzrost świadomości społecznej w zakresie przemocy w rodzinie</p> <p>Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy, rozwijanie empatii i odpowiedzialności</p> <p>Nabywanie umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy</p>	2020-2023
4.	<p>Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie</p>	<p>Szkolenie grup zawodowych przedstawicieli służb i instytucji z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<p>Podniesienie i doskonalenie umiejętności przedstawicieli instytucji i służb działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	2020-2023

VIII. Adresaci Programu

Program adresowany jest do osób i rodzin, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, osób stosujących przemoc w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, osób zagrożonych przemocą, dzieci i młodzieży, przedstawicieli instytucji, organizacji pozarządowych i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy, społeczności lokalnej.

IX. Realizatorzy Programu

Skuteczna realizacja *Programu* możliwa jest tylko przy współpracy wszystkich środowisk, które mogą mieć kontakt z problemem przemocy. Aby osiągnąć zamierzony cel, ważny z punktu etycznego, zdrowotnego i prawnego, konsolidacja działań jest warunkiem koniecznym. Podmiotami uczestniczącymi w realizacji *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2023* są:

1. Pełnomocnik Burmistrza Wolsztyna ds. uzależnień,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Poradnia Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień,
4. Ośrodek Pomocy Społecznej,
5. Zespół Interdyscyplinarny,
6. Jednostki organizacyjne systemu oświaty tj.: przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe,
7. Lokalne media,
8. Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
9. Komenda Powiatowa Policji,
10. Straż Miejska,
11. Sąd Rejonowy,
12. Zakład Opieki Zdrowotnej,
13. Organizacje kościelne i związki wyznaniowe,
14. Organizacje pozarządowe i inne organizacje realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

X. Źródła i zasady finansowania Programu

Zadania określone w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie* na latach 2020 – 2023 finansowane będą ze środków własnych Gminy Wolsztyn oraz środków zaplanowanych w budżetach realizatorów Programu.

XI. Monitoring Programu

1. Monitoring nad realizacją zadań prowadzi pełnomocnik ds. uzależnień
2. Program ma charakter otwarty. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, zadania w nich wyznaczone mogą zostać zmodyfikowane lub poszerzone.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Jarostaw Adamczak
Jarostaw Adamczak

UZASADNIENIE

Podstawę prawną rozwiązywania problemów dotyczących przemocy w rodzinie stanowi ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustawa określa zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz osób stosujących przemoc.

Zgodnie z art. 6 ustawy do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminy realizując wyżej wymienione zadania muszą w pierwszej kolejności opracować Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, stanowiący spis działań do wykonania w tym zakresie. Przyjęcie Programu powinno przyczynić się do zrealizowania podstawowych celów określonych w projekcie i jest krokiem w kierunku funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego.

Poprzedni program uchwalony został na lata 2017-2019.

Wobec powyższego podjęcie nowej uchwały w tym zakresie jest zasadne.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Jacek Adamczak
Jarosław Adamczak